

POGÁNY GÁBOR

Metamorfóbia

Üdv, szerikém! Nem zavarom? iszik egy sört? Volna egy sztorim, érdekli? Mer' tudom, hogy szereti hallgatni mások meséit. De ez nem is igazán az enyém, én is hallottam az egyik cimborától. A Töhötömmel egyébként egy helyre járunk horgászni, tudja, én imádom a természetet, így azután vadászok is, horgászok is. Bírtam, volt ez a vadász-horgász kiállítás, gondoltam, én is jelentkezek kiállítási darabnak, höhő. Szóval Töhi, hülye nevet adott neki az apja, a javítóba dolgozik. Nem töki, ha leírja, ezt hangsúlyozom, hanem Töhi. A javító, az tudja, az a börtönszerű ott az erdőszélen, de ott csak ilyen kölykök vannak. Az az, fiatalokruák.

Na, Töhi ott van velük egész éjszaka, oszt figyelni őket. Én nem csinálnám, az biztos, ott a sok hülye gyerekekkel enni a kefét...

Szoktam egyébként arra is vadászni, mert mostanában kurva sok arra a varjú, és engedélyt kaptunk a ritkításra. Viszem oda a kutyát is, bár öreg már, nehezen mozog, de sűrű az aljnövényzet, a varjakat meg be kell mutatni, ezért a kutyának kell kihoznia a zsákmányt. Szokta is emlegetni Töhi cimbi, hogy hallja, mikor kint vagyok lődözni. Amúgy öreg már a kutya, nehezen is mozog, nem ficáncol úgy, mint régebben. Hát nézzük csak: olyan tizennégy körül van. De bírja még. Mikor látja, hogy húzom a bakancsot, veszem a puskát, már a kapuban van, szinte vigyorog a pofája, jár a farka, örül, hogy indulunk. Szereti az asszony is, sokszor vesz neki ilyen kutyakekszet. A lányom, meg ha felhív, mer' kinn van Bostonban, ott dolgozik, mindig kérdi a Lettit, hogy mi van vele. Iszol még egy sört, nem untatlak? Kicsit kérsz?

Hol tartottam?

Igen, a kutya. Hát szóval öreg darab már, szereti mindenki. Szoktam vinni, mikor horgászni megyek is, békésen pihenget ott Töhi meg köztem. Mert Töhi egyébként veszett sokat dumál. Én nem tudom, biztos otthon nem lehet neki, meg a munkahelyén azokkal a kölkökkel sem beszél ki magát, oszt horgászás közbe csak mondja, csak mondja. Én meg nézelődök, sokszor azt sem tudom, miket magyaráz. Néha hümmögök, meg mondom neki, hogy igen-igen. Nézem a nádat, a vizet, a túlparti fákat, vakarom a kutya fejét. Néha kapás is van, de Töhi csak beszél és beszél és beszél. Na ilyet se hallott még. Az a Töhinek a hobbija, hogy temetésekre jár. Ez is mekkora baromság má'? Hát nem? Normális ember a lagzit szereti, vagy a keresztelőt, én legalábbis azokat a jó falusi lagzikat nagyon bírom. Mostanában már nem is jutok el ilyen lagzira. Néhány éve voltunk az unokaöcskös lányának az esküvőjén, azután persze lagzi volt. Úgy képzelje, hogy négyszáz vendég volt, és a kislány, hát már pocakja volt, rosszul lett a templomban, az esketés közbe. De nem hagyták ám a szülők, hogy a mentő elvigye, hanem még a hordágyon ott kellett maradnia, hogy a házasság meglegyen. Utána vihették. Pontosan nem tudom, mi volt vele, azt tudom, hogy már nem is engedték haza, hanem a szülésig a klinikán kellett maradnia. Ettől függetlenül megtartották a lagzit,

ha má' ott a násznép, meg a sok kaja se mennyen tönkre... Még menyasszonytánc is volt, a menyasszonyt a húga helyettesítette. Azt mondták a rossznyelvek, hogy a nászészakán is, he-he.

Iszunk még egy sört, ugye?

No, hol is? Ja a lagzi! Na, de a Töhi meg a temetésekre jár. Mesélte, hogy volt olyan temetésen, hogy nem tudtak rendes koporsót csinálni, mert megboldogult úgy halt meg, hogy ráesett a műhold. Én ezt mondjuk nem annyira hiszem el, szerintem csak szívatott, bár azt elfelejtettem megkérdezni, hogy milyen és mekkora gödröt kellett ásni? Egy másik temetésen meg, tudod, ott a javítóba sok a cigány gyerek, oszt valamelyiknek közeli hozzátartozója halt meg, és ki kellett kísérni, ez a Töhi meg vállalta a dolgot, merthogy ő amúgy is szereti a temetéseket. Mesélte neki a kölyök, hogy az öregasszony, aki meghalt, megátkozta a famíliát, mert azok már alig várták, hogy kipurcanjon, talán még siettették is valahogy, meg verekedtek, veszekedtek az örökségen, ott az öregasszony halálos ágyánál, miközben az haldoklott. Szóval a gyerek szerint nem búcsúzott az öreglány, hanem szidta a családját, és azt kívánta, hogy a Devla – tudod náluk az a Jóisten neve – csapjon beléjük. Ez ilyen rendes cigánytemetés volt, jó sokan voltak, de már úgy ősz vége felé, ahogy mesélte a Töhi. Ezt azért szükséges hozzátennem, mert ilyenkor már nincsenek olyan zivatarok, viharok, mint nyáron, de ekkor bizony kerekedett egy jó nagy vihar a gyászoló gyülekezet nyakába. Álltak a sír körül, ment a jajveszékélés, húzták a zenészek a nótákat, ahogyan Töhi mesélte, szürke volt az ég, mikor egyszer csak ott volt felettük a fekete felhő, és szélvihar kerekedett, villámlott egy hatalmasat, dörgött az ég bődületeset, hogy minden élő összecsinálta magát. A villám bizony bevágott a rokonságba, és az égi háború ahogy jött, elmúlt. Nagy csend lett egyszerre, azt mondta Töhi, hogy csak a varjak károgasát lehetett hallani, mígnem megint kitört a jajveszékélés, mert tucatnyian maradtak a földön. Beteljesült az öregasszony átka, közébük csapott a Devla. Várjál már, csörög ez a szar, na úgy látom az asszony keres, biztos kész a vacsi. Holnap itt leszél ugye, mert még azt el se meséltem, amit akartam, csak a Töhit ragoztam itt, pedig én nem is vagyok bőbeszédű.

Szevasz, de jó, hogy itt vagy. Kezdjük megint sörrrel? Nem baj, ha tegezek, ugye, úgylis én vagyok az öregebb. Te hanyas vagy? Ó, hát akkor persze, hát a lányom is idősebb nálad egy kicsivel! Család? Az már szép, nálunk csak ez az egy van. Eleinte nem akartunk többet, amikor meg már akartuk volna, akkor nem jött össze. A Jóisten nem adott másikat. Voltunk mi orvosoknál is, oszt nem találtak egyikünkénél se semmi bajt, azután meg elmentünk az árvaházba, hogy magunkhoz veszünk egyet-kettőt, de rendesen a nevemre, de ott meg rítt az asszony, hogy nem tud választani, mindet meg mégse hozhatja haza, így lebeszélte a pszichológus róla. Voltak ott többen is olyanok, hogy – hogy is mondjam neked – látszott, hogy valami bajuk van, oszt mentől szerencsétlenebbnek nézett ki, az asszony szíve annál inkább megesett rajta. Én meg tiltakoztam keményen ezek ellen, és az agyturkász azt mondta, hogy ez így nem lesz jó, mert én gyűlölni fogom azt, akit a feleségem választ, ő meg azt nem fogja tudni elfogadni, aki nekem tetszik. Tisztára, mint a vásárba... Ennek úgy tizenöt éve. Akkor végzett a lányom, kapott állást Pesten, itt maradtunk magunkba. De végül oszt nem lett így az egészből semmi. Pedig a teljes procedúrát végigcsináltuk. Akkor már megvolt a kutya, így talán nem volt olyan nehéz, de mondom, az asszony az összes szerencsétlent hazahozta vón, nekem meg egy kis füstös kölyök tetszett. Olyan két-három éves körül lehe-

tett, de szerintem fele olyan méretű volt, mint a többi vele egyidős. Kis satnya, fekete gyerek volt, olyan kicsi, hogy először észre sem vettem. Egyszer csak ott volt előttem. Mindegyik elkotródott hirtelen, mentek az asszonyhoz, ez meg ott maradt egyedül előttem. Nem csinált az semmit, csak nézett. Nagyon furcsa volt, és nem tudtam, hogy mitől. Olyan furcsa érzésem volt. Érezted már úgy, hogy a vesédig látnak? Na, ez olyan volt. Nézett föl rám, és nem tudtam ott hagyni. Lassan jöttem rá, hogy kétféle szeme volt a kisgyerekeknek. Az egyik olyan meleg-barna, a másik hideg-kék. Utóbbival szúrta az ember agyának mélyéig, a másikkal meg könyörgött. Vagy utasított... Mit' tom én. Az asszony meg mindet hazavitte volna, én meg ezt az egyet. Később, akármikor is visszagondoltam arra a szempárra, mindig kirázott a hideg. Huh! Most is. Hozom az újabb sört, meg hozok valami rövidet az ijedtségre. Már méész?! Ja persze, a fáradt víznek ki kell jönnie.

Jár itt a szám össze-vissza, fecsegek magamról, mint egy vénasszony, oszt közbe meg a Töhi – nem Töki, el ne felejtse! – sztoriját meg elfelejtem elmesélni, pedig amiatt szakítottál rám időt. Kedves vagy, hogy ezt mondod, örülök, hogy nem untattalak eddig sem.

No, igyunk, mert sose...

Szóval olyan túl sokat Töhi cimbi nem mesél a kölkökről, csak ha valami nagyon furcsát tapasztal. A múltkoriban emlegetett egy gyereket. Ez figyelj, mert összepasszol viszont azzal, amit én mondtam. Tehát behoztak hozzájuk egy kiskölköt, amolyan a koránál sokkal kisebbet. Valahogy trükkösen lopott, és azzal bukott meg, hogy egy rakat holmit találtak nála, olyat, ami korábban házakból tűnt el. Mert érdekes módon ezeket a tárgyakat mind csak eltűntként jelentették be, azután néhány szemtanú vallott a gyerekre. A károsultak sosem. Szóval bekerült Töhiékhez. Mondja Töhi, hogy nézegette egy darabig a gyereket, hogy mi is olyan furcsa rajta, míg észrevette a szemeit. Az egyik barna, a másik kék – ha még nem talátd volna ki. Na, ez a srác, ez szót sem szólt senkihez. Nem volt néma, egyszerűen nem volt rá szüksége. Megcsinált mindent, amit mondtak neki, és persze válaszolt is, ha kérdezték, meg amit szeretett volna, mindent közölt. De a száját, azt nem nyitotta ki. Ilyen telepatika, vagy hogy mondta Töhi. De akkor azt mondja, nem tűnt fel neki, csak ahogy mesélte, jutott az eszébe. A gyerek ezzel aztán mindent elért, amit akart. Jó, úgy látszik, szökni nem akart. De például ablak melletti ágyra tették, mert azt kérte. Mert látni akarta mindig az eget, a madarakat. Az eget nézte, a madarakat bámulta örökké. Különösen a varjak érdekelték. Ha varjat látott – márpedig azt mikor nem látni –, mindig mesélt valamit róluk. Hogy azok párban élnek, a párok ragaszkodnak egymáshoz, hogy sokáig nevelik közösen a fiókáikat, és azok akkor is a szülők közelében raknak fészket, ha már kirepültek. Hogy védik egymást, és okos madarak, mert például a diót is hogy fel tudják törni! Szóval a gyerek szerint a varjak igen kiváló madarak a maguk nemében. Na, egészségedre! Egyébiránt Töhi szerint szerette mindenki, kivétel nélkül mindenki a fiút. Azért hangsúlyozta ezt, mert ott is vannak marha emberek. Márhogy a kölykök meg a felnőttek közt is. Oszt mégis mindenki szerette. Na, alig volt benn hetedik napja a gyerek, mikor Töhi megy, és ébreszti őket reggel hatkor. Aha, olyan korán kelnek. Na de az csak magának van olyan korán, én már olyankor kinn vagyok az erdőben vagy a tavon! Szóval ébreszti őket, de ez a gyerek sehol, csak egy varjú tollászkodik ott a párnáján. Töhi rohangál össze-vissza, keresi, azután megy vissza a hálóba, gondolja, elkapja a varjút, de a madár

huss, ki a rácsokon. Hát persze hogy nyomta a cimbi a riasztót, szaladt is össze a ház, hogy eltűnt a gyerek, szőrén-szálán, semmi nyoma. Töhi meg nem mondhatta, hogy szerinte kirepült az ablakon, mert akkor oda a munkája, ráadásul esetleg elviszik az idegklinikára. Azóta is keresik a gyereket, több vizsgálat is volt, semmit sem találtak. Kiadták a körözést, de nincs meg, no. Hát ez lett volna a sztori, sem tudom, tudja-e használni, már hogy tudod-e az újságban. Na mindegy, azért jó volt beszélgetni egyet, ha nem bánod, máskor is meghívlak néhány sörre, de most már lassan mennem kell, mert mingyá' csörög az asszony. Ja, még ezt elmondom. Ahogy Töhi mesélte, hogy ez mikor volt, hát én aznap is kinn voltam vadászni, madarat ritkítani. Három varjút szedtem le. Az egyiknek az egyik szeme barna, a másik kék volt. Na, már csörög is. Pontosan kell mennem, mert a gyógyszereket mindig azonos időben kell bevennem. Tudod, az idegek már nem a régiek...

POGÁNY GÁBOR (1967) Debrecenben él. Művelődésszervező, majd kommunikációs szakon végzett Szegeden, illetve Debrecenben. A város javítóintézetében éjszakai gyermekfelügyelőként dolgozik.